

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 45. Confutantur propositiones, septima permittens, & octava
consulens Communionem Sacerdotibus & Laicis confessis, ipso die
commissæ fornicationis, vel adulterii, vel sodomiae, vel bestialitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

est, cur multi labantur, & facilius in peccatum cadant. & corrigere se negligant, dum suorum criminum gravitatem non satis apprehendant.

576 Nec certè censendi sunt Communionem digni, nisi casti, iusti, sobrii, &c. Communi verò hominum sensu non censentur casti, iusti, sobrii, &c. qui semel aut bis in mense, & multo minus qui semel aut bis in hebdomada fornicationes, iniustitias, vel ebrietates committunt; tales proinde communi hominum sensu non reputantur plenè conversi; sed illi ad summum qui rarò, nec citò nec faciliè crimina admittunt; quales non sunt qui ea semel aut bis in hebdomada, vel in mense admittunt. Denique tales non sunt fanati, sancti, innocentes, peccato, mundo, ac sibi imperis mortui, nec divinus amor adhuc dominatur super omnem affectum & passionem eorum, nec sincerum adhuc desiderium habent in eo magis ac magis proficiendi. Ergo non censentur his dispositionibus præditi, quas ad dignam fructuosamque Communionem, præsertim octiduanam, vel mensuram requirunt Sancti cap. 41. & 43. commemorati. Quæ omnia manifestius apparebunt ex dicendis libro sequenti de recidivorum conversione.

577 Non me latet recidivorum Patronos objicere. 1°. relapsum ipsorum tribuendum non esse defectuosam penitentiam ipsorum; sed vel humanam inconstantiam, seu humanam conditionis imbecillitatem, arbitriamque flexibilitatem; vel etiam pravis habitibus, inveteratæque consuetudini, eò quòd difficillimum sit ipsam (utpote alteram quasi naturam) exuere.

2°. nisi recidivi illi pane cælesti reficerentur, fore ut crebrius in crimina relaberentur, ipsosque id saltem emolumentum ex sacra Communionem percipere, quòd rariùs peccent.

3°. si ipsis Communitio inutilis foret, vel etiam nociva, non assicerentur subinde illa quam communicando sentiunt, internam suavitatem, & tranquillitatem.

4°. aliqui de recidivis illis sunt de familia, vel sodalitate statuente singulis mensibus communicandum, vel etiam quotidie celebrandum. A quo proinde sine nota & scandalo abstinere non possunt.

578 Sed ad primam objectionem respondeo, cap. 42. & 43. ex sacris oraculis, Patribus, multiplici ratione satis à nobis probatum, ipsorum Confessionem Communionemque fuisse inutilem & infructuosam, defectu debite dispositionis; cui proinde tribuendus sit relapsus ipsorum, non humanam dumtaxat inconstantiam, &c. Quod & amplius probabitur libro sequenti.

Ad secundam respondeo cum Emerico de bonis, ad id Eucharistie Sacramentum non fuisse institutum, ne tam sapè homines peccata committerent (quamvis id quoque, vel etiam quid præstantius dignè sumuntibus præstet) sed ut in fortitudine cibi illius ambulent usque ad montem Dei Horeb, imò usque ad verticem illius, id est ut sit illis esca cælestis, quæ confortati, ad virtutis culmen promoveantur. Ipsi verò non recipiunt effectus ipsos, utpote tam alieni à perfectione. Nec divino illo pane spiritualiter alantur, sed carnaliter dumtaxat: alias peccato, mundo, ac sibi mortui vitam ducent spirituales, cui nihil commune cum carne, peccato, & mundo; quibus idèd serviunt, quia habent in se dominantem tyrannum, seu cupiditatem, vel mammonam, vel luxuriam, vel odium, vel iram, vel aliorum passionem, per quam Christum, quantum in ipsis est, interimunt, & Judæ similes, Christum produnt, licet osculari videantur. In eo etiam similes Herodi, quod in specie apparent Christo devoti, ipsumque peccetenus adorare velle videntur, sed reverà produnt, ut Chryostomus observat homil. 7. in

Matth. Cave (inquit) ne Herodi officiaris similis, & dicas, ut & ego veniens, adorem cum. Huius enim similes sunt, qui indignè abutantur Communionem mysterii (quæ secundum Basilium abutuntur qui ad tremendum mysterium accedunt necdum mortui peccato, mundo ac sibi) reus est enim iste (inquit) corporis & sanguinis Domini. Qui enim huiusmodi sunt, habent in se tyrannum, regno Christi jugiter invidentem, longè sanè alieno de illo nequiores, mammonam scilicet, vel aliam pravam cupiditatem, in corde suo laenter dominantem, per quam, quantum in ipsis est, interimunt Christum, licet specie tenus adorare videantur.

Ad tertiam respondeo cum eodem Emerico, suavitatem illam & tranquillitatem valde citè suspectam, errorique & illusioni obnoxiam; nec à sumpto corpore Christi, nec à vera pietate, sed ab alia causa proficisci, vel aliquam demonis fraudem subesse. Turca namque, cum suum Mobum em colunt, aus de eo sermonem audiunt, tam magno, tamque suavi animi affectu commoventur, ut etiam in lacrymas erumpant. Quod tamen vel divinitus immissum, aut vera pietatis affectum nemo dixerit. Vera namque pietas, & solida animi iucunditas, non in fervoris sensibilis affluentia, non in sensibilis dulcedine, nec in mollibus quibusdam affectibus & lacrymis consistit, inquit Cardinalis Bona princip. vit. Christ. p. 1. §. 44. id etiam probans ex eo quòd Turcæ, alique infidelis & perditissimi homines, in suis precibus & sacrificiis hæc interdum experiantur. Vide suprà num. 519. & seqq.

Ad quartam respondeo cum eodem, frequentandæ Communionis tempora non humanis rationibus, sed verè pietatis affectibus & fructibus definienda esse, istisque sodalitarum familiarumque statuta, vel consuetudinibus, procurandæ debite dispositionis obligationem imponi, non verò indispõsitis obligationem communicandi vel celebrandi. Denique scandalo non idèd causam dari. Cum à Communionem abstinens dicere possit, se aliquam animi anxietate imparatum abstinuisse, vel ex Confessarii consilio, qui nonnunquam ob veniam culpam, vel ad majorem devotionem, vel humilitatem excitandam, Communionem suspendere potest.

Consultandæ super sunt propositiones septima, octava, nona, & decima. Quod fiet capitibus sequentibus.

CAPUT XLV.

Consultantur propositiones, septima permittens, & octava consulens Communionem Sacerdotibus & Laicis confessis, ipso die commissæ fornicationis, vel adulterii, vel sodomie, vel bestialitatis.

Propudiosas propositiones istas retulisse, confusum est; vel enim ipso primo aspectu soli tenebras offundere videntur, ipsique inter scribendum atramento nostro ruborem injicere. Ergone usque ad propositiones tantum horrorem piis mentibus incutientes, tamque alienas ab Ecclesiæ spiritu, à doctrina Sanctorum, & à piorum fidelium sensu, devenire potuit Calvistarum Novaturientium laxitas? An non æquum est ut ipsos pudeat Veterum sequacibus novitatem objicere, cum ipsimet tam aperte, tamque fatidè Novatores sint?

Eas profecto alienas esse ab Ecclesiæ spiritu, perspicuum est ex eo quòd Ecclesiæ, per multa sæcula (usque ad sæculum utique nonum) Sacerdotes & Diaconos, in fornicationem, etiam stercore lapidos, sacris mysteriis in perpetuum vo-

lucrit esse privatos, ut constat ex D. Basilio Epist. Canon. 1. can. 3. Concilio Areliaensi II. anni 533. can. 8. Epistola 1. Joannis II. ad Casarium Arelat. in causa Contumeliosi, Regiensis Episcopi, in fornicationem lapsi. Neeron ex eodem Casario, in eadem causa. Gregorio Magno 1. 3. epist. 26. l. 4. epist. 16. & 17. l. 6. epist. 39. & 1. 7. epist. 25. Martino I. epist. ad Amanum Episcop. Traject. ubi id manifestè continetur. Videtur potest Eminentiss. Aguirius to. 2. differt. 10. per totam.

584 Inclinante quidem sæculo octavo, vel sub initium noni, spuræ Calixti, Gregorii ad Secundum, & Isidori Hispalensis Epistolæ (quas vel supposititias, vel felicitis affumctis interpolatas esse, nullus eruditus hodie dubitat) occasione dederunt laxandæ antiquæ circa hoc severitatis, quoad Sacerdotes clam lapsos, prout videre licet apud Hincmarum in Capitulis ad Presbyteros datis anno 872. S. Anselmum epist. 67. Barchardum l. 19. c. 42. & 43. Ivonem Decret. p. 6 c. 78. & 79. Gratianum dist. 50. In ista tamen relaxatione id saltem de pristino rigore retentum fuit, quod Sacerdotes & Diaconi, clam fornicati, non nisi post actam occultè poenitentiam diuturnam, & condignam, restituerentur, prout luculentis Hincmari, Anselmi, Gratiani, aliorumque testimoniis ostendunt Albaspinæus, Morinus, Neercasselius, Merbeckius, & Eminentiss. Aguirius.

585 Tametsi verò in totum hoc tempore servandus non sit rigor veteris illius disciplina; non est tamen in totum negligendus, & fovefaciendus, prout fit per terentes illas propositiones; sed sic moderandus, ut saltem ferveret internus spiritus illius; utpote semper idem & invariatus. Et quis fuit (quis proinde adhuc hodie est) internus Ecclesiæ spiritus in veteri illa disciplina? Docere fideles, quanta & quam sublimis puritas corporis & animæ requiritur in iis qui sacrificium Deo offerunt, & tale tantumque sacrificium, quale est divinitus corporis & sanguinis Domini, & quanta sit difficultas recuperandi eam, semel amissam per crimen, præsertim carnale. Si enim Apostolus in epist. ad Tit. c. 1. & 1. Timoth. 3. Diaconos esse vult sine crimine. Et in hoc posteriore loco, agens specialiter de Diaconis (in quibus non tanta pietas puritasque exigitur, sicut in Presbyteris) requirit ut sint pudici, habentes mysterium fidei in conscientia pura... Et sic ministrans. nullum crimen habentes: quomodo magis id requiritur in Presbyteris & Episcopis? Ideò omne crimen in baptizatis olim impedimento erat ad Ordinum suspensionem, & præsertim crimen impudicitie, quod specialem habet repugnantiam cum sanctitate necessaria ad dignam susceptionem oblationemque Agni immaculati, virginalisque carnis & sanguinis Filii Virginis.

586 Quodque de mente Ecclesiæ modernæ in totum negligenda non sit veterum Canonum Conciliorumque circa Sacerdotes in peccatum carnis lapsos disciplina, non obscure innuit Tridentinum, dum sess. 22. c. 1. ait: *Statuit S. Synodus, ut que aliàs à Summis Pontificibus, & à sacris Conciliis, de Clericorum vita, honestate, cultu, doctrinaque retinenda, ac simul de luxu, comestationibus, choreis, aleis, iustibus, ac quibuscumque criminibus, necnon secularibus negotiis fugiendis, copiosè ac salubriter sancta fuerunt, eadem imposterum, sub eisdem poenis, vel majoribus, arbitrio Ordinarii imponendis, observentur...* Si qua verò ex iis in desuetudinem abiisse compererint, ea quamprimum in usum revocari, & ab omnibus accuratè custodiri studeant, non obstantibus consuetudinibus quibuscumque, ne Subditorum neglectæ emendationis ipsi condignas Deo vindicæ poenas persolvant.

Tom. III.

Vult ergo Tridentinum, jubetque, ut præci Canonones de Clericorum *vita, honestate, &c.* (quorum præcipui sunt, qui agunt de Clericis lapsis in peccatum carnis) quantum fieri potest observentur, in usumque revocentur. Quod procul dubio pro viribus curarunt S. Carolus Borromeus, venerabilis Bartholomæus de Martyribus, alique Antistites, parisi pietatis ac doctrinæ, in Dioceses suas reducees. Cum tanta id sub comminatione Tridentinum injunxisset, ne Subditorum neglectæ emendationis ipsi condignas Deo vindicæ poenas persolvant.

Quod si fortasse zelus, pietas ac doctrina S. Caroli, aliorumque sanctorum Præsulum istius temporis, satis non fuerit ad eradicandas consuetudines pravæ; adversus Ecclesiasticam disciplinam à longissimo tempore invalescentes; saltem ex laudato Concilio Tridentini Decreto habemus, id esse præter Ecclesiæ mentem; imò & contra mentem, saltem quatenus Sacerdotes, in carnis peccatum lapsi, ad altare accedere prohibentur, antequam dignis poenitentiae fructibus sese expurgaverint. Cum ista sit mitissima pars eorum, quæ à sacris exiguntur Canonibus, nedum Ecclesiæ Latinæ; sed & Græcæ; cujus veterem quoad hoc disciplinam veteri Latine conformem fuisse, sciimus ex Epist. Can. 1. S. Basilii ad Amphilochoium, in qua can. 3. statuitur, quod Diaconus, post Diaconatum fornicatus, à Diaconatu quidem ejiceretur, in Laicorum autem locum extrusus, à Communionem, post poenitentiam, non arcebitur. Nec non ex Joanne Jejunatore, Patriarcha Constantinopolitano, Gregorii Magni synchrono, in Libro suo Poenitentiæ, ubi sic: *Sacerdotes, Episcopi & Diaconi, qui in gradu sunt, ad peccatorum Confessionem suscipiendi non sunt, nisi secundum Deum securitatem eorum Confessoribus fecerint, quod si alicujus criminis rei sunt, quod eos à sacris Ordinibus exercendis prohibeat, non amplius sacris ministrare audebunt.* Et infra: *quod si vel in unam solam (mulierem) incidere, sacrificandæ potestate abdicatus sit, licet martyrium decernatur, & mortuus suscitaretur.* Et ille mos antiquus apud Orientales in hunc usque diem perseverat, inquit Morinus l. 5. c. 11. n. 12. Quod etiam testatur Arcudius Græcorum Rituum peritissimus l. 4. c. 2.

Et idèd Græci, eorumque imitatores Moscovitæ, Liturgiæ celebratori, istius disciplina etiamnum perieverant rigorem veritatis, sacrilego abusu, p. si commissam fornicationem, seu aliud ejusmodi crimen, rarè confitentur, ut supra dixi: tantumque abusus, antiquæ sacri egi causa hæc est (ait post Arcudium Contensonus to. 8. diff. rt. 4. c. 1. pag. 768. edit. 1.) *quod cum Canonibus antiquis Clericos in peccatum ad mortem, & nominatim in fornicationem lapsos, perpetuo ab executione Ordinum suspendant, eosque in sortem Laicorum redigant; ne ab officio cessent, de graduque deiciantur Græci Sacerdotes, verè scelera sua ob inserendum ministerium alii patefaciant, idèd sacramentalem refugium Confessionem; quasi verò idcirco magis digni, magisque ad divina conficienda, tractanda, sumendaque idonei sint, quod culpas occultant suas.*

Sed & Patres spirituales, seu Confessarios (apud Græcos) profus alienos esse ab ea facilitate, quam inducunt duæ propositiones, contra quas disputamus, constat ex alia narratione, quam Morinus facit in Appendice edit. noviss. pag. 140. se utique audivisse à Latinis nonnullis, viris doctis, qui in Græcia cum Græcis diu versati fuerant, eorumque ritus attenderant, spirituales Patres, cum aliquod crimen ipsis revelatur paulò gravius, statim contenti inculcare solitos: *ne communices. Sapè etiam propter res non admodum graves, à Communionem sua sponte, & injussos abstinere, v. g. propter amplexus conjugales, propter infirmitates naturales,*

V 2

que immunditiam sapiunt, variaque ejusmodi, que viris mulieribusque contingere solent. Qui se talibus contaminatum sentis, non modo à Communionem abstinebit, sed ne panem quidem benedictum accipiet, aut aquam benedictam hauriet, aut Evangelium osculabitur, licet horum abstinentia sit planè publica. Nec tamen ceteri fideles, abstinentiam istam conspicientes scandalum inde patiuntur, aut aliquid sinistri de abstinentia concipiunt. Ista sunt (inquit) antiquissima praxis expressa vestigia. Ultimum enim quod penitenti concedebatur, & non nisi purgatis, & vitis defecatis concedebatur, erat corporis Christi communio. Prius & longè facilis semper ab Antiquis concessa est à peccatis absolutio. Illa pretiosissima margarita est, quam prodigere præ cæteris omnibus maxime reformidarunt, ejus potius causa tot preparationes, libris præcedentibus explicatas, insituerunt, &c.

590 Ecce quàm immanè ab illo Ecclesiæ Orientalis Occidentalisque spiritu aliena est doctrina, quæ Sacerdotem ab ara Veneris, ipso die commissi horrendi criminis, ad aram Christi accedere, manibusque libidinis æstu adhuc fumantibus, victimam purissimam offerre permittit.

Non sum necius, Patronos exorbitantis istius doctrinæ dicturos, allatam Latinorum Græcorumque praxim, seu disciplinam, saltem inter Latinos abrogatam esse. Verum abrogata non est quoad id saltem, quod mixtum habet juris naturalis & divini: upote quod nullo in contrarium usu, quàmlibet longissimi temporis, abrogari potest, uti cum S. Thoma Theologi docent passim omnes. Exorbitantem verò doctrinam illam juri naturali & divino consentaneam non esse, ex proximè dicendis apparebit.

591 Nec doctrina illa dumtaxat aliena est ab Ecclesiæ sensu, tam Græcæ, quàm Latinæ; sed & à doctrina Sanctorum. Cyprianus namque libro de lapsis in eos Sacerdotes venementer invehitur, qui Christianos, in persecutione lapsos, aut præstitos dignos penitentia fructus, nedum absoluteione, sed & sacra Communionem donabant. Verba ipsius cap. 7. sunt ut sequitur: *Qui vos felices dicunt, in errores vos mittunt, & semitas pedum vestrorum turbant. Qui peccantem blandimentis adulantibus palpat, peccandi fomitem subministrat, nec comprimit delicta ille, sed nutrit. At qui consiliis fortioribus redarguit simul & instruit fratrem, promovet ad salutem. Imperitius est Medicus, qui tumentes vulnerum sinus manu parcente comreecat. Emergit enim. . . novum genus cladis. . . accessit sub misericordie titulo malum fallens, & blanda pernicies. Contra Evangelii vigorem, contra Domini ac Dei legem, temeritate quorundam, laxatur incaltis Communio, irrita & falsa pax. . . A diaboli aris revertentes, ad sanctum Domini fordidis & infectis nidore manibus accedunt. . . vis inferretur corpori ejus & sanguini.*

592 Ecce Cyprianus (cujus suavissimas charitatis ubera demiratus est Augustinus, quique epist. 55. ad Cornelium Papam, delictis, ait de seipso, plusquam oportet remittendis, penè ipse delinquo) contra Evangelii vigorem, contra Domini ac Dei legem, temeritate quorundam, laxatur incaltis Communio, irrita & falsa pax. . . A diaboli aris revertentes, ad sanctum Domini fordidis & infectis nidore manibus accedunt, utique inferretur corpori ejus & sanguini.

593 Nec verò de his Cyprianus agit, qui delictum suum confessi non erant. Siquidem casus de quo agit, ille est: ingens Christianorum multitudo post lapsum (in quem ipsos dira persecutio precipitaverat) refurgere volens, ad absolutionem Commu-

nionemque, non præmissa canonica penitentia, admitti postulabat, nec delictum suum occultabant, sed reos se apud Episcopum profitebantur, quandoquidem ad gratiam absolutionis Communionique imperandam Martyres apud Episcopum deprecatores adhibebant, non ut à Confessione, sed ut à gravi diuturna penitentia, ante Communionem peragenda, onere liberarentur. Sed quia Ecclesiæ in retinendis suis ad animarum curationem legibus firmitatem perspectam habebant, cum ad deprecationem Martyrum Antilites se flectere non posse perspexerunt, lachrymari, turbari, tumultuari ceperunt, nec ipsis Casuitæ defecerunt, qui eorum patrocinium susceperunt.

Quid hisce in angustiis Sancti agendum censuerunt? Si Casuillarum illorum facilitatem sanandis hominibus, procurandisque dispositionibus ad Eucharistiam percipiendam necessariis idoneam censuissent, numquam opportuniorē eam adhibendi occasionem habere potuissent; sed ne Martyrum quidem precibus ad eam flecti potuerunt, quamquam erga illos misericordia sine dubio graviter & longè quàm nos gravius commoveretur, sed immobiles permanerunt in penitentia ante absolutionem Communionemque exigenda, ne inani, nec salutem, sed exitum allaturæ miserationis specie abriperentur; & quia nimis indignum arbitrati sunt, à diaboli aris revertentes, ad sanctum Domini fordidis & infectis manibus accedere, & ita indignum, ut esset vim quodammodo inferre corpori sanguinique ipsius. Censuerunt igitur divinam misericordiam, & gratiam penitentia operibus prius implorandam, conscientiamque expurgandam, quàm absoluteione Communionemque denarentur, ne viderentur peccare contra Evangelii vigorem, legemque Dei, quæ dispensatores mysteriorum Dei jubentur fideliter & prudenter ea dispensare, cavereque periculum dandi sanctum canibus, margaritalque spargendi ante porcos. Illam fuisse rationem veteris illius disciplinae perspicuum est ex allatis Cypriani verbis, ostenditque Morinus lib. 1. cap. 17.

Idèò ergo Clerus Romanus à Cypriano in causa enarrata consultus, abis (inquit) epist. 31. ad Cyprianum, ab Ecclesiæ Romana vigore summa tam profanâ facilitate dimittere, & nervos severitatis, EVERSA FIDEI MAJESTATE, dissolvere, ut cum adhuc non tantum jaceant, sed & eadant everforum fratrum ruina, properata nimis remedia communicationum, utique non profutura, presentur, & nova, per misericordiam falsam, vulnera veteribus transgressionis vulneribus imprimantur, ut miseris ad everforum majorem eripiatur & penitentia. Ubi enim poterit indulgentia medicina procedere, si etiam ipse Medicus, intercepta penitentia, indulget periculis? si tantum operis vulnus, nec finit necessaria temporis remedia obducere cicatricem? hoc non est curare, sed, si dicere verum volumus, occidere.

596 Similiter Moyses & Maximus, Presbyteri, Nicæstratus & Rufinus, Diaconi, alique Confessores epist. 26. ad eundem Cyprianum: *Animadvertimus te congruente censurâ eos dignè oburgasse, qui immemores delictorum suorum, pacem à Presbyteris, per absentiam suam, festinatâ & præcipiti cupiditate extorsissent, & eos, qui, SINE RESPECTU EVANGELII, SANCTUM DOMINI CANIBUS, ET MARGARITAS PORCIS, profanâ facilitate donassent: cum grande delictum. . . non oporteat, nisi. . . causâ moderatèque irascari. . . ne, dum volumus importunè ruini intervenire, alias majores ruinas videamus parere. Ubi enim divinæ pietatis relinquatur, si tam facile peccantibus venia præstetur? Fovendis enim sunt animi ipsorum, & adma-*

virtutis sue tempus nutriendi. Et de Scripturis sanctis, quam ingens et super omnia peccatum commiserint, instruendi. . . . Infidelis enim cicatrix, quam cuiusdam Medicus induxit, et ad quem libet casum medela referatur, si non fideliter de ipsa tarditate remedia presertur. Cui rursus in incendium flamma renovatur, nisi totus ignis, etiam usque ad extremam scintillam materia resingatur, ut merito huiusmodi homines sciant sibi, etiam de ipsa mora, magis consuli, et fideliora, necessariis dilationibus remedia præparari.

Itaque, quantumlibet lapsi contenderent, se, ante magnam et diuturnam poenitentiam, Communioni posse restitui, Concilio frequenter actò (ait Cyprianus epist. 55. ad Cornelium) non confessione tantum Episcoporum, sed et comminatione decretam est, ut poenitentiam fratres ogerent, ut poenitentiam non agentibus nemo temerè pacem daret. Quod epist. 52. ad Antoniam sic exponit: Persecutione sopita, cum data esset facultas in unum conveniendi, copiosus Episcoporum numerus, quos integros et incolumes fides sua et Domini tutela protegit, in unum convenimus, et SCRIPTURIS DNI EX UTROQUE PARTE PROLATIS (agebatur ergo de divina lege) temperamentum salubri moderatione libravimus, ut nec in totum spes Communionis et pacis lapsis denegaretur, ne plus desperatione desicerent. . . . nec tamen rursus CENSURA EVANGELICA solveretur, et ad communionem temerè præstarent, sed traheretur diu poenitentia, et rogaretur dolenter paterna clementia. Hæc est illa preparatio, quam dignissimi illi Apostolorum Successores, in eorum traditione veritatis, ab omnibus qui se graviori crimine contaminassent, præmittendam Communioni censuerunt. Hæc probatio, quam ab Apostolo postulari crediderunt, ut cælesti pane velectur ad salutem, non ad iudicium et condemnationem. Cuius prætermissione Domini præcepta rescindi (Cyprianus de lapsis) Evangelii veritatem infringi (Clerus Romanus epist. 30.) fidei majestatem everti (ibidem) contestantur. Hæc denique præcepta, quæ se de Scripturis cælestibus et discere et docere Cyprianus de lapsis testificatur.

Si cui hæc non sufficiunt, eorundem ad Martyres monita attentè meditatione trutinat. Ex his quippe facile intelliget quam necessaria duxerint poenitentia opera ante Communionem, post commissam noxam graviorem. Cum enim Martyres pro lapsis intercederent, non ut lapsi ante Confessionem, et Sacerdotis absolutionem, ad Communionem admitterentur (oppositum enim constat ex epist. Luciani Martyris ad Celerinum 22. apud Cyprianum; nec certe Martyribus in mentem venire potuit tam traxus error) sed ut habita ratione commendationis istæ, suorumque meritorum, absque laboriosis diuturne poenitentia exercitiis ad Eucharistiam admitterentur: sanctissimi Episcopi responderunt, quoad hoc annuere se non posse postulari ipsorum, quod cum Evangelicis documentis non satis congruerent; æquum quidem esse postulationis ipsorum rationem haberi, sed si ab Evangelica lege non dissonet (Cyprianus de lapsis, et Clerus Romanus ad Cyprian. epist. 30.) si iusta, si licita, si non contra ipsum Dominum. Cyprianus ibidem: Quia (inquit) Martyres nihil possunt, si Evangelium solvi potest; aut si Evangelium non potest solvi, contra Evangelium facere non possunt, qui de Evangelio Martyres sunt. Ut merito nulli magis sit competens, nihil contra Evangelium decernere (ait Clerus Rom. supra) quam qui Martyris nomen ex Evangelio laborat acquirere.

599 Siquis scilicet, ubinam Evangelium poenitentia actionem postulat ab his qui lapsu graviore ruerunt, antequam cælesti pane vescantur?

Respondeo cum sanctis Confessoribus n. 596. citatis id postulari partim Matth. 7. Nolite dare sanctum canibus, neque mattatis margaritas vestras ante porcos. Et c. 15. Non est bonum sumere panem filiarum, et mittere canibus. Partim Matth. 24. et Luc. 12. ubi dispensatores mysteriorum Dei jubentur esse fideles et prudentes; atque aded in curandis animarum morbis corporalium Medicorum prudentiam imitari, qui altis vulneribus longam et diligentem adhibent medicinam, nec vulnere graviori, vel gravi laboranti infirmitate permittunt sanorum cibi vesci, nisi recuperatâ sanitate. Partim denique ex testimoniis utriusque Testamenti, libro sequenti profertur, ex quibus habemus ordinariæ arduam et difficilem, nec momentaneam esse conversionem hominum in enormia crimina lapsorum, nec illius conversionis gratiam momentaneis et pauculis gemitibus secundum ordinariam divinam providentiæ economiam obtineri, sed magnis aliquanto, tempore gemitibus, magnis pietatis ac poenitentia operibus impetrandam esse.

600 Consideraverunt Sancti oraculum istud Apostoli: probet autem seipsum homo; nec hoc de sola per Confessionem probatione intellexerunt, sed de probatione requisita ad puritatem et sanctimoniam, quam postulat digna et fructuosa divinitus huius Sacramenti susceptio. Quam (post commissum enorme crimen) sine dignis poenitentia fructibus ordinariè acquiri non posse crediderunt. Consideraverunt etiam sacrum istud oraculum Matth. 24. Ubiunque fuerit corpus, illuc congregabuntur et aquilæ. Quod non de ultima dumtaxat fidelium congregatione intellexerunt, quæ electi omnes, et tepulchris egressi, rapiuntur in nubibus obviam Christo in ævæ; verum etiam de ea quæ quotidie in Ecclesia fit, quæ unque Christi fideles circa divinitus Christi corpus in altari congregantur: idcirco arbitrati sunt, Salvatore verbis illis significasse eos aquilas esse debere, id est animas submissas, et sicut corda habentes, quæ ad sacrosanctum corpus illud accedunt. Nullus autem de torcosissimo graculo, immundissimoque porco fit aquila, secundum ordinariam divinam gratiæ economiam, nisi per multas orationes, pietatisque et poenitentia opera expurgetur, et spiritualizetur. Idcirco ergo poenitentia opera ante Communionem, tantem post commissum grave crimen, requisierunt.

601 Nec pro solis Christianis in persecutione lapsis in idololatram, verum et pro Libellaticis, id est Christianis, qui publicè Christum non ejurant, nec idolis sacrificaverunt, nec cibos immolatos gustaverunt, sed pretio dato libellos à Magistratibus impetrarunt, quibus à persecutionis periculo tuti essent, quasi Imperatorum edictis parassent. Cum ex Cypriano, Cleroque Romano constet, tam istos, quam illos in lapsorum numerum repositos, et Libellaticos, cum his qui Christo publicè enuntiarant, ad poenitentiam (sicut aliquando inferiorum) ante Communionem peragendam adactos fuisse. Atqui gravius est fornicatorum et adulterorum, quam Libellaticorum peccatum, graviusque poenitentia pietendum, Cyprianus docet epist. 52. ad Antoniam: Multo (inquit) et gravius, et peior est machi quam Libellaticæ causa; cum hic necessitate, ille voluntate peccaverit; hic existimans satis esse quod non sacrificaverit, errore deceptus sit; ille matrimonio expugnator alieni, vel lupanar ingressus, ad cloaciam et censuram voraginem vulgi, sanctificatum corpus, et Dei templum detestabili collusione violaverit. Et ante Cyprianum Tertullianus l. de pudicitia gravius censuit fornicatoris crimen, quam Libellatici: Quis enim (inquit) magis negavit, qui Christum vexatus, an qui delectatus amissus? qui cum amitteret, do-

luis; an qui eum amiseret, iustis? Si ergo pro libellis acceptis poenitentiam ante Communionem agendam conseruerit; à fortiori pro adulterio & fornicatione, utpote libellione grauioribus. Enimverò si tam acri censurà perstrinxerunt eos, qui ante diurnam magnamque poenitentiam Communionem dabant Christianis, ante plures dies (grauissimæ persecutionis timore) prostratis; quia scilicet non crediderunt uno momento, vel leui poenitentia, sed multis dumtaxat precibus, multis gemitibus & afflictionibus posse reparari: quã censurà perstrinxerunt ipsã die commissi criminis eos Communione donantes, qui, nullo timore coacti, sed voluptate illecti, adedque longè pleniori voluntate, enormibus peccatis consenserunt?

602 Nec certè de solis idololatriis, sed de quocumque peccato grauiter enormi Ambrosius in Psal. 118. ait, *In ipsa Ecclesia, ubi maxime misereri decet, teneri quam maxime debet forma iustitiæ, ne quis à Communionis consortio absentus* (quod pro quocumque crimine saltem grauiore, etiam pro fornicatione fiebat) *brevi lachrymula, atque ad tempus parata, vel etiam uberioribus fletibus, Communionem, quam pluribus debet postulare temporibus, facilitate Sacerdotis extorqueat.* Plura ad idem Sanctorum testimonia libro sequenti (favente Deo) proferemus. Non possunt quidem hodie fideles adstringi ad omnes illos poenitentium ritus, qui tunc observabantur; sed cum eadem hodie lex divina sit quæ olim, & eadem peccatorum gravitas; hodie verum est, sicut olim, alto vulnere longam medicinam esse necessariam, nec medicinam esse debere minorem, quam vulnus, &c.

CAPUT XLVI.

Amplius dua illo propositiones consulantur quadruplici ratione. Quarum 1.º peccatur ex enormitate magna fornicationis, & aliorum peccatorum carnis in Sacerdote. 2.º ex eo quod sanctitati Corporis Christi magnopere advenserunt. 3.º ex isto Christianis criminis sensu communi, quo apprehenditur velut quiapiam valde indignum, quod Sacerdos ab ara Veneris & diaboli post paucas horas ad aram Christi transeat, ad ibi exercendum Sacerdotis officium. 4.º ex difficili & rara, neque ex paucis gemitibus presumenda conversione Sacerdotum, flagitia carnis perpetrantium.

603 Quam enormia flagitia sint sodomia, & bestialitas, quamque homine indigna, satis notum est universis, satique Tertullianus exprimit, dum l. de pudicitia c. 4. vocat non delicta, sed monstra. Nec ignota est gravitas adulterii, quo nedum castitas, sed & alienus thorus violatur. Graviter demique fornicationis pluribus argumentis demonstrat Apostolus 1. Cor. 6. Demonstrant & Canones, septem annorum poenitentiam imponentes vel ipsi Laico fornicanti: *Fornicator septem annis sanctis non communicabit* (inquit Basiliius Episcopi. Canon. 3. ad Amphil. can. 59.) *duobus destens, & duobus audens, & duobus substratus, & in uno consistens. Octavo autem anno ad Communionem admittetur.*

604 Hinc propositio (contra quam in presenti disputamus) tam citò utique post fornicationem, vel enormius carnis peccatum, Sacerdotem ad altare mittens, instar monstri vita est S. Petro Damiano: *Si enim (inquit) vix Laico lapsò permittitur, ut Ecclesiam cum aliis oraturus introeat; qualiter isti dabitur, ut ad altare Domini pro aliis intercessurus accedat? Si ille, antequam tam proli-*

xum poenitentia spatium transgat, non meretur audire; iste quomodo dignus est sacra Missarum solennia celebrare? Si ille qui minus peccavit, ut puta per latum seculi iter procedens, indignus est celestis Eucharistiæ munus ore percipere; qualiter iste merebitur tam terribile mysterium pollutis manibus tractare?

Enimverò usque adeo sanctam & immaculatam esse oportet Sacerdotis vitam, ob sublimem sui Ordinis & Officii dignitatem, ut omnes in illum, & in ejus vitam, velut in aliquod exemplar excellens intueantur, ait Chrysolomus homil. 10. in 1. ad Timoth. 3. Et idè Apostolus Paulus (ut habet Canon Apostolus dist. 8.) *quando elegit ordinandos Presbyteros... ait: si quis sine crimine est, sicut est homicidium, adulterium, aliqua immunditia fornicationis, furtum, fraus, sacrilegium, & cetera hujusmodi: quolibet itaque horum implicatus ordinari non debet.* Quomodo ergo tam enormiter per aliquod illorum criminum à sanctitate post suam ordinationem collapsus, statim potest sanctissimum altaris sacrificium offerre?

Id indignum atque intolerabile esse, præter dicta superiori capite, probatur 1.º ex enormitate fornicationis, aliorumque supradictorum scelerum in Sacerdote. Si enim *levia Laicorum delicta*, in Sacerdotibus *magna esse* Tridentinum sess. 22. c. 1. testatur; igitur quæ in Laicis gravia sunt, in Sacerdotibus enormia sunt, illa saltem quæ non modicum opprobrium sacerdotali faciunt Ordini, eò quod specialiter pugnent cum sanctitate & honore Ordinis & Officii sacerdotalis, cuiusmodi est fornicatio: quæ quia peccatum est admodum vile, vileque in oculis Dei & hominum reddit istius sceleris reos, & in tantum viles, ut vilitas illius à parentibus in filios, à filiis in parentes redundet (propter quod Levit. 21. filia Sacerdotis clam fornicata, flammis exuritur) enormiter haud dubie pugnat cum honore Ordinis Officique sacerdotalis. Unde Chrysolomus homil. 76. in Matth. *Sacerdotum* (inquit) *filia istius criminis reæ igne cremabantur. Quæ ex re, quam magnus poenarum cumulus Pontificem, vel Sacerdotem expectet peccantem, legis Conditor voluit significare. Nam si filiam ejus atrocis puniri iussit, quid erit de ipso? Et l. 6. de Sacerdotio post medium: Ostendere volens Deum hominum peccata longè majori supplicio expiari, dum à Sacerdotibus, quam dum à privatis sunt, mandat Levit. 4. ut tantumdem pro Sacerdotibus, quantum pro universo populo sacrificium offeratur. Quod quidem quid aliud signat, quam Sacerdotis vulnera majores medicamento atque auxilio indigere; atque adeo tanto, quanto conjuncta simul populi vulnera indigent? Porro majori nequaquam indigerent, nisi ea graviora forent. Aique graviora certè sunt, non naturâ ipsâ, sed Sacerdotis, qui ea commiserit, conditione ac dignitate.*

Pugnare etiam enormiter cum sanctitate Ordinis Officique Sacerdotalis, demonstratur ex eo quod si fornicatio Sacerdotis veteris legis aded pugnaverit cum sacerdotali sanctitate ipsius, ut (juxta Chrysolomum) flammis expiari visus posset; quid censebimus (inquit eximius D. Hennebellus in thesi de Sacerdote lapsò) de fornicatione Sacerdotis novæ Legis, qui tot titulis ad majorem castitatem sanctitatemque, præ Sacerdote veteris legis, obstringitur? In fornicatione (ait Chrysolomus homil. 18. in 1. Cor. ad hæc verba: *qui autem fornicatur, in corpus suum peccat*) totum corpus fit sceleratum & execrandum. Tamquam enim incidens in lebetem immunditiae, fordibusque & inquinamento tinctum sic pollutur. Et quid sanctitati magis adversum, quam brutali libidini totum hominem subijci, ita ut nihil aliud cogitare quam sceleratissimam libidinem valeat?

Hoc